

Parlamentul
Republicii Moldova

267-01 nr. *144*
26 martie 2024

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

A V I Z

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (din domeniul educației)

(nr. 70 din 06.03.2024)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege sus-nominalizat, prin prisma prevederilor art. 54 din Regulamentul Parlamentului și ale prevederilor Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și expune următoarele considerente.

I. Observații generale:

1. Proiectul legii a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvernul Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea nr.153/2024, fapt ce corespunde art. 73 din Constituție și prevederilor art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Conform notei informative, proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative a fost elaborat în contextul necesității realizării Obiectivului general nr.3 al Strategiei Naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” adoptată prin Legea nr.315/2022, ce rezidă în „Garantarea educației corespunzătoare și de calitate pentru toți pe tot parcursul vieții.” În temeiul documentului de politici citat, „Scopul strategic în domeniul educației este oferirea de oportunități pentru toți oamenii de a-și dezvolta, de la o vârstă fragedă și pe tot parcursul vieții, deprinderi, cunoștințe, abilități și competențele necesare pentru a-și valorifica cât mai bine potențialul atât în viața personală, cât și în cea profesională.”

În context, în cadrul Politicilor de educație, cercetare, tineret și sport reliefate în Strategia respectivă, se include inter alia crearea condițiilor pentru dezvoltarea și consolidarea legăturilor dintre mediul de cercetare și cel de afaceri; asigurarea accesului echitabil al tuturor copiilor la educația de calitate, în special în zonele rurale, prin crearea unor condiții adecvate de studii, oferirea posibilităților de pregătire a copiilor potrivit abilităților individuale ale acestora și asigurarea unui mediu școlar prietenos, protectiv și incluziv, prevenind și combatând violența și comportamentul de tip bullying.

3. Potrivit proiectului de lege, se propun modificări la Codul fiscal și la Codul educației, fiind reglementate aspectele ce țin de activitatea instituției de învățământ de prestare a serviciilor de alimentație a copiilor și elevilor, în modul stabilit de Guvern, obligația de a urma de către persoanele angajate, în cel mult doi ani de la ocuparea funcțiilor didactice, a modului psihopedagogic, stabilirea dreptului elevilor de a beneficia de alimentație gratuită. La fel, proiectul prevede recompense pentru elevii care

obțin performanțe în plan școlar și extrașcolar și reglementează sancțiunile ce pot fi aplicate elevilor în cazul comiterii abaterilor, în funcție de gravitatea faptei admise și gradul de vinovăție.

4. Cu referire la fundamentarea economico-financiară, condiție obligatorie, potrivit art. 30 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 100/2017, autorul menționează că, costurile de implementare a anumitor prevederi ale proiectului vor fi definitive odată cu aprobarea cadrului normativ secundar. Mijloacele financiare necesare pentru implementarea proiectului în perioada anilor 2024-2025 urmează a fi identificate și alocate suplimentar de către Ministerul Finanțelor din sursele financiare ale bugetului public național.

Conform art. 17 alin.(2) din Legea nr. 181/2014, pe parcursul anului bugetar nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget, iar conform art. 131 din Constituție, nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare. Reținem că nota informativă nu conține informații referitoare la sursa de finanțarea a cheltuielilor necesare pentru implementarea proiectului de lege. Sugerăm autorilor luarea în considerare a opțiunii de intrare în vigoare a articolelor care prevăd alocarea de resurse financiare de la 1.01.2025, după bugetarea corespunzătoare în cadrul legii bugetului pentru anul 2025.

II. Observații de conținut și de ordin tehnico-juridic:

La art. II, referitoare la modificările asupra Codului educației

5. La pct. 1, textul introductiv se va substitui prin textul:

„1. Articolul 20 se completează cu alineatul (5¹) cu următorul cuprins:”.

6. La pct.4, referitor la completarea art.136 cu un alineat nou (9) care oferă posibilitatea elevilor de a beneficia de alimentație gratuită, reținem existența în legislația actuală a dreptului la alimentație al elevilor, conform art.136 alin.(1) lit.b) din Codul educației. Subsidiar, reținem un șir de acte secundare care reglementează alimentarea elevilor, precum – Hotărârea Guvernului nr. 234/2005, nr.1335/2004, nr.266/2006, ordinele anuale ale ministrului finanțelor și ministrului educației și cercetării cu privire la normele financiare pentru alimentarea copiilor/elevilor din instituțiile de învățământ. Pe cale de consecință, este neclară intenția autorului de a introduce prezentul alineat.

7. La pct. 5, 6 și 9, în textul introductiv, cuvântul „Legea” se va substitui prin cuvântul „Codul”.

8. La pct. 5 în textul art. 136¹, în textul lit. c), atragem atenție la cuvântul „delegare”. Este clar că recompensa pentru elevi este oferirea dreptului de a pleca în excursii sau tabere de odihnă. Potrivit DEX-lui, cuvântul „delegare” semnifică: „însărcinare pe timp limitat, cu executarea, supravegherea sau organizarea unei lucrări”; „a transmite cuiva dreptul de a acționa ca reprezentant al unei persoane sau al unei instituții”. Pentru a nu crea diferite interpretări, propunem de a înlocui cuvântul „delegare” prin altă expresie, de exemplu cu cuvântul „selectare”.

9. Cu referire la sancțiunile aplicabile elevilor

Siguranța fiecărui beneficiar al procesului educațional trebuie asigurată de către stat inclusiv prin exercitarea rolului pozitiv de a întreprinde măsuri concrete pentru a descuraja comportamentele violente ale elevilor și a le sancționa atunci când acestea sunt admise.

Potrivit notei informative, prin sancționarea acțiunilor care nu se înscriu în limitele comportamentelor admisibile ale elevilor se urmărește asigurarea unui mediu educațional sigur, în care elevii conștientizează asupra abaterilor de la normele de comportament stabilite în mediul educațional. Sancțiunile vor fi însoțite de asistență psihologică, ceea ce va asigura o prevenție a acțiunilor de violență cu impacte majore, or consilierea acordată va veni în suportul elevilor pentru a conștientiza și gestiona emoțiile.

Art. 137¹ prevede la alin. (7) că faptele care constituie abateri și modul de aplicare a sancțiunilor sunt aprobate de Ministerul Educației și Cercetării.

Considerăm necesar, întru respectarea condițiilor preciziei și clarității, precum și întru asigurarea transparenței și excluderea elementelor de coruptibilitate, de a reglementa în lege aspectele procedurale: de către cine și la propunerea cui se aplică sancțiunile.

Referitor la oportunitatea adoptării proiectului legii, menționăm că aceasta ține nemijlocit de atribuțiile Parlamentului.

**Șef Direcție generală
Ion CREANGĂ**

*Ex.: Silvia Cojocari
tel: 022 820 576*